

Knjižnica Antona Tomaža Linharta

4240 Radovljica, Gorenjska cesta 27

info@rad.sik.si

<http://www.rad.sik.si>

tel.: 04 / 537-39-00

fax.: 04 / 53-158-40

29. 1. 2021

Pregled programov in dejavnosti Knjižnice Antona Tomaža Linharta Radovljica za leto 2020

Vsako leto od oktobra do maja knjižnica pripravi pester program, namenjen tako odraslim kot otrokom. Program redno poteka v štirih enotah, v ostalih pa priložnostno. Obseg programa je pogojen s prostorskimi zmožnostmi posamezne enote: v knjižnici v Radovljici imamo posebno dvorano in ločeno pravljlično sobo, na Bledu »razdremo« čitalnico, prinesemo stole ... V Bohinjski Bistrici z lutkovnimi prireditvami gostujemo v dvorani kulturnega doma, pravljice, delavnice ... pa potekajo v dvoranici knjižnice. V Gorjah, kjer je knjižnica premajhna, pa gostujemo v Gorjanskem domu.

Matična enota v Radovljici

Za otroke smo rezervirali četrtkove popoldneve, ko si lahko ogledajo lutkovno, gledališko ali drugačno predstavo, prisluhnejo pravljici, spoznajo pisatelja, se udeležijo delavnice... Začetek je vedno ob 17. uri. Program izvajamo tudi druge dneve: ponedeljki so namenjeni Angleškimi pravljicam; torki Branju s tačkami; petki Jogicam za dojenčke in Pravljičnim jogicam za otroke; sobote Lego robotiki in različnim delavnicam.

Za odrasle smo rezervirali torkove večere, ko ob 19.30 prisluhnejo predavanju, potopisu, literarnemu večeru... Potekal je tudi petkov program z začetkom ob 17.00. Vsak tretji torek in tretjo sredo v mesecu se ob 9.00 v Bralnem klubu (za odrasle) pogovarjamo o izbrani knjigi. Posebno pozornost namenjamo mamici in dojenčkom: vsak drugi ponedeljek ob 11.00 je Angleščina za mamice in dojenčke, vsako prvo in tretjo sredo pa predavanje Mama – mami: srečanja za mamice z dojenčki.

Knjižnica Blaža Kumerdeja Bled

Za prireditve smo rezervirali četrtkove večere in petkove popoldneve.

Otroci lahko ob 17. uri, petek popoldne, prisluhnejo pravljici, si ogledajo lutkovno ali gledališko predstavo, se udeležijo delavnice ...

Odrasli pa ob četrtkih, ob 18.00 oz. 19.30, prisluhnejo predavanju, potopisu, literarnemu večeru ...

Knjižnica Bohinjska Bistrica

Za otroke smo rezervirali sredine popoldneve – vsako sredo v mesecu si lahko ogledajo lutkovno, gledališko ali drugačno predstavo v dvorani Kulturnega doma Joža Ažmana; ostale srede pa prisluhnejo pravljici, se udeležijo delavnice... v knjižnici. Začetek je vedno ob 17. uri.

V letu 2019, od oktobra dalje, smo uvedli tudi redna predavanja za odrasle vsak četrtek, z začetkom ob 19.00.

Knjižnica Gorje

Za prireditve smo rezervirali torkove popoldneve – vsak tretji torek v mesecu. Otroci lahko ob 17. uri prisluhnejo pravljici, si ogledajo lutkovno ali gledališko predstavo ... v Gorjanskem domu.

V okviru teh prireditev si prizadevamo uvrstiti v program čim več »domoznanskih« predstavitev.

RAZSTAVE V KNJIŽNICI

Poleg prireditev pripravljamo še priložnostne **razstave**, s katerimi opozorimo na posamezne pomembne dneve (mednarodni teden otroka, mednarodni dan knjig za otroke - 2. april; svetovni dan knjige – 23. april in slovenski dnevi knjige; svetovni in slovenski dan poezije 21. marec, kulturni prazniki, dan slovenskih splošnih knjižnic 20. november, teden vseživljenjskega učenja ...), z veseljem pripravimo razstave v sodelovanju z vrtcem, šolo, društvom ..., kajti pokukati v njihov ustvarjalni svet je posebno doživetje in privoščimo ga širšemu krogu. Razstave redno potekajo v knjižnicah v Radovljici, Lescah, Begunjah, Kropi, na Bledu, v Bohinjski Bistrici in Srednji vasi ter v Gorjah, v ostalih knjižnicah pa občasno. Avtorji razstav večkrat pripravijo otvoritev s kulturnim programom.

Fotografije z razstav so dosegljive na www.rad.sik.si/galerija.

Tak je bil načrt. Na izvajanje le-tega pa je v veliki meri vplivala epidemija koronavirusa (zapis po SSKJ2):

- pred epidemijo:
  - do 11.3.2020 (sreda) je program potekal po programu,
  - v začetku marca se je število obiskovalcev prireditev že močno zmanjšalo;
- prvi val epidemije:
  - 12.3 (četrtek). preklicali smo vse prireditve,
  - razstave so potekale glede na vsakokratno stanje zaprtosti oz. odprtosti knjižnice (del jih je odpadlo, nekatere so trajale dlje časa ...);
- med prvim in drugim valom epidemije od 4.5. do 19.10.2020:
  - razstave so potekale glede na vsakokratno stanje zaprtosti oz. odprtosti knjižnice (del jih je odpadlo, nekatere so trajale dlje časa ...), pa tudi glede na razstavljalce (ker ni bilo pouka, so odpadle razstave osnovnošolcev in vrtičkarjev),
  - prireditve v živo ob upoštevanju navodil NIJZ so potekale v oktobru (do 12.10.2020),
  - prireditve in aktivnosti smo prenesli tudi na splet,
  - bibliopedagoške ure so bile redke – potekale so v septembru in oktobru (do 19.10.2020);
- drugi val epidemije od 19.10.2020 dalje (do 31.12.20):
  - 13.10 (četrtek) smo preklicali vse prireditve,
  - razstave so potekale glede na vsakokratno stanje zaprtosti oz. odprtosti knjižnice (del jih je odpadlo, nekatere so trajale dlje časa ...), pa tudi glede na razstavljalce (ker ni bilo pouka, so odpadle razstave osnovnošolcev in vrtičkarjev),
  - prireditve in aktivnosti v živo ni bilo,
  - prireditve in aktivnosti smo prenesli na splet,
  - bibliopedagoških ur za šole in vrtce ni bilo.

Prireditve in aktivnosti, ki so potekali preko spleta:

- prireditve:
  - Mama – mami: srečanja za mamice z dojenčki (Alenka Benedik)
  - Angleščina za mamice in dojenčke (Rebecca Svetina)
  - Angleške pravljice (Rebecca Svetina)
  - Lego robotika
  - Teden otroka – delavnice (3)
  - Knjižkov adventni koledar (od 1.12. do 24.12.2020)
- aktivnosti za spodbujanje branja:
  - Ta veseli knjižni svet
  - Knjižnica – ve@vlje zakladov
  - Mislice
  - Zbistrimo um
  - Pobegle besede (iz vsakoletnega cikla Pokukaj med vrstice)

Ljubo doma smo naslovlili razstave z domoznansko tematiko, ki potekajo septembra. V septembru 2020 smo tako pripravili razstave:.

- V spomin Alenki Bole Vrabec. V sodelovanju Fotografskega društva, Knjižnice A. T. Linharta in Muzejev radovljiške občine je nastala razstava posvečena vsestranski umetnici, igralki, režiserki, prevajalki, občanki naše občine, Alenki Bole Vrabec. Razstava je potekala v radovljiški knjižnici.
- Pozabljeni Blejki. Karla Bulovec Mrak (1895 – 1957), slovenska kiparka in slikarka, in njena sestra, Štefka Bulovec (1901 – 1984), slovenska bibliografka in pesnica, sta bili rojeni v vasi Grad (Bled) na začetku 20. stoletja. Njuno življenje in delo je predstavila razstava v čitalnici blejske knjižnice.
- Čut do sočloveka in ljubezen do gora. Nesreče v gorah se dogajajo odkar je človek začel zahajati nanje. Življenje piše zgodbe in Gorska reševalna služba Bohinj je v svoji več kot sedemdesetletni zgodovini ustvarila mnogo zgodb, katere še dolgo ne bodo šle v pozabo. Razstava je potekala v knjižnici v Bohinjski Bistrici.
- Rozalija Škantar - Šestova. Razstava o prvi ženski na Triglavu, hribolazki in gorski vodnici – v krilu. Razstava je potekala v knjižnici v Srednji vasi.
- Domoznanski september. Poznate svoje sovaščane? V mesecu septembru smo vam predstavili nekaj znanih Leščanov in njihova dela. Razstava je potekala v knjižnici v Lescah.

Vitrina ustvarjalnosti smo naslovlili razstave različnih izdelkov iz različnih materialov, ki jih ustvarjajo spretno roke. To so različni drobni predmeti (nakit, pletenine, izdelki iz blaga, filca, polstene volne, stekla ...). Razstave potekajo na Bledu in čisto zares v vitrinah. Spadajo tudi med domoznanske razstave. Začetek 2011.

Obrazi Bleda: v vitrinah, po dogovoru pa tudi kot prireditve. V Obrazih Bleda se lahko predstavijo “navadni” prebivalci Bleda in okolice, ki niso slavni in javnosti zelo znani oz. so pozabljeni, se v medijih pogosto ne pojavljajo, niso znani igralci in športniki, niso politiki, s svojim delom in rezultati izstopajo, so izredne osebnosti in življenju v svojem kraju dajejo poseben pečat. Spadajo tudi med domoznanske razstave oz. prireditve. Začetek 2013.

DOMOZNANSTVO

Bibliografski domoznanski zapisi Bleda

Bibliografski zapisi knjižnega in neknjižnega gradiva na temo Bleda in njegovih prebivalcev, ki ga hrani knjižnica. Gradivo je dostopno v fizični obliki ali on-line, letni pregled je objavljen tudi v vsakokratnih Razgledih Muzejskega društva Bled. Več na domači strani knjižnice www.rad.sik.si.

Domoznansko pomembno gradivo, ki ga hrani knjižnica, je označeno v lokalnem katalogu. Število izvodov tega gradiva je občudovanja vredna: 9.061. Obsega pa:

- knjige, cd-ji, dvd-ji ... :
  - o posameznih krajih;
  - v katerih so leposlovni zapisi o naših krajih ali pa se zgodba tam dogaja;
  - ki so jih napisali avtorji iz naših krajev;
  - ki opisujejo umetnike, znanstvenike, športnike, rodbine ... iz naših krajev;
- članke: označene imamo tudi domoznanske članke: 932.

Več na naši domači strani: www.rad.sik.si, v rubriki razno: Iskanje domoznanskega gradiva).

Spremljanje domoznansko pomembnih člankov (press clipping) v nekaterih časopisih (Delo, Dnevnik, Gorenjski glas, Nedelo) od 1.7.2013 dalje.

Prispevki na naši domoznanski strani: na naši domači strani (projekti, domoznanstvo) že vrsto let objavljajo številni avtorji. Sodelujočih avtorjev je **29**, vseh objavljenih člankov pa **516**. Najplodovitejši avtor je prof. Marijan Prosen: na naši DZ spletni strani se je nabralo kar **445 poljudnih znanstvenih člankov M. Prosen**a z astronomsko tematiko (stanje 31. 12. 2019). Članke je uredil in opremil mag. Jure Sinobad, ki je hkrati sproti sestavljal tudi Bibliografijo Marijana Prosen (2010-2019), ki je v celoti objavljena na naši DZ strani. Prosenove članke po njegovih besedah na naši spletni strani pridno berejo poznavalci in ljubitelji astronomije iz vse Slovenije, tudi učitelji in srednješolski profesorji fizike in matematike. Najstarejši prispevek je iz leta **2010**.

SPODBUJANJE BRANJA

Akcija **Knjižnica – vesolje zakladov** je namenjena spodbujanju branja: otrok naj bi knjižnico obiskal sedemkrat in si vsakokrat izposodil (vsaj eno) knjigo. Po sedmih obiskih ga čaka nagradica, na koncu pa še zaključna prireditev (običajno je to lutkovna, igrana ali filmska predstava). Za to prireditev vstopnic v prosti prodaji ni, treba jo je prislужiti ali bolje »prijbrati«. Z akcijo pričnemo 1. septembra in traja vse do aprila. Akcija poteka od leta 2001 (september), vsakokrat pa se zaključi z zaključnimi prireditvami v maju (prva maj 2002). V šolskem letu (2001/2002) smo v okviru akcije KNJIŽNICA – VESOLJE ZAKLADOV izbirali tudi ime simbola naše knjižnice. Imena so predlagali otroci in največ predlogov je bilo za **Knjižka**. Knjižko zdaj »nastopa« na različnem gradivu, ki ga pripravlja knjižnica. V letu 2020 zaradi koronavirusa zaključnih prireditev ni bilo.

Pravljčni kovčki

Kako lahko otrokom še drugače približamo knjige in njihov domišljjski svet? Odgovor je: s pravljčnimi kovčki! Vanje smo zložili komplet ročnih lutk, pravljic in namigov, kako pobegniti v pravljčni svet. Pripravili smo pet pravljčnih kovčkov z ročnimi lutkami: Petra Pana, Pepelko, Rdečo kapico, Tri prašičke in Žabjega Kralja. Začetek: oktober 2008.

V letu 2013 smo dodali še štiri nove pravljíčne kovčke z prstnimi lutkami: Potniki, Pikapolonica, Tigrček in Čebelica. Lutke je spletla Mojca Košir.

V letu 2019 smo dodali še tri nove pravljíčne kovčke s plišastimi igračami: Pika Nogavička, Zverjasec in Slovenski pravljíčni junaki.

Projekt smo predstavili na mednarodnem srečanju v Karlovcu septembra 2009; na 16. mednarodni nordijski konferenci o branju Motivacija, ustvarjalnost, več branja, v Reykjavíku avgusta 2012, na 18. evropski konferenci o branju Novi izzivi – nove pismenosti, v Jonkopingu na Švedskem avgusta 2013, na strokovnem posvetovanju Knjižnica -Igrišče znanja in zabave v Novem mestu v septembru 2019 ter na strokovnem posvetovanju Poti do knjige - Vloga knjižnice pri spodbujanju družinskega branja v Trebnjem novembra 2019.

V letu 2020 smo zaradi koronavirusa Pravljíčne kovčke umaknili na začetku prvega vala epidemije (marec 2020).

Poletavci – projekt je namenjen otrokom med 7 in 12 letom, poteka med poletnimi počitnicami, ko naj bi vsak otrok 30 dni bral po 30 minut, starši pa bi to s podpisom potrdili; pridružili smo se Mestni knjižnici Ljubljana (nosilki bralnega projekta), Cankarjevi knjižnici Vrhnika, Knjižnici Litija, Logatec, Medvode ... (začetek poletne počitnice 2014). Poleti 2016 smo začeli tudi z **Najpoletavci** – projekt je namenjen otrokom od 13 do 16 leta, prebrali naj bi 3 knjige in njihove naslove ter avtorje oddali v spletnem obrazcu. V letu 2020 zaključne prireditve zaradi koronavirusa ni bilo.

Knjiga presenečenja

Razlíčne zanimive knjige, leposlovne in strokovne, poezijo in prozo, za odrasle, otroke in mladostnike, smo zavili v papir tako, da se ni dalo razbrati, katera knjiga se »skriva« v ovitku. Povabili smo naše obiskovalce, naj si jih izposodijo, preberejo... Tako so, odvisno od sreče, lahko posegli po vrsti knjige, ki si je sicer ne bi izposodili. Začetek 3. december 2009 (trajanje: do konca decembra 2009), nadaljevanje 3. december 2010 (trajanje: do konca decembra 2010). V letu 2010 smo knjigo presenečenja pripravili za otroke in mladostnike (skupine P, C, M). Enako smo storili tudi v decembru 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016 2017, 2018, 2019 in 2020.

Zmenek na slepo s knjigo

Če ocenjujete knjige samo po njenih platnicah, lahko zgrešite odlično zgodbo ... Poskusite izbrati knjigo na podlagi nekaj ključnih besed in stavkov iz knjige. Akcija spodbujanja branja je bila namenjena odraslim bralcem

Trajanje 8.9. – 11.10.2020 v okviru Nacionalnega meseca skupnega branja. Prvič 2020.

Bralni izziv

»Nekatere knjige je treba samo pokusiti, druge pogoltniti, nekaj pa je tudi takih, ki jih je treba žvečiti in prebaviti,« je zapisal Francis Bacon. Včasih je res težko najti tisto pravo. Zato smo pripravili bralni izziv, kjer pri izbiri pomagamo z namigi.. Začetek 2015.

Ta veseli knjižni svet

Branje je užitek, zato povabimo vse odrasle bralce, da »vstopijo« v Ta veseli knjižni svet in odkrijejo literarna dela, ki smo jih pripravili. Seznam obsega prozna in pesniška dela. Izberejo lahko katerokoli knjigo s seznama in preberejo vsaj 7 del. Projekt traja od 1. oktobra do 30. aprila naslednjega leta. Začetek: oktober 2010. Sezona 2020/2021 je že enajsta in je oblikovno in vsebinsko prenovljena.

Knjižničarji ocenjujemo

Knjižnice in knjižničarji smo neločljivo povezani s knjigami in branjem. Beremo veliko, o knjigah se pogovarjamo: ne samo o vsebini, pač pa tudi o stilu, slogu, dobi, ki ji knjiga pripada, žanru, pisatelju ... Pa ne ostane samo pri pogovoru: o knjigah nastajajo zapisi, ocene, mnenja ..., ki jih lahko bralci preberejo na naši domači strani www.rad.sik.si. Zdaj, začeli smo 2012, jih je že kar veliko –1.838 in naj bi bili našim bralcem v pomoč pri odločanju, katero dobro knjigo izbrati izmed množice knjig.

Bralni klub (na začetku Bralni krožek) – v programu Medgeneracijski center, izvajamo v sodelovanju z Ljudsko univerzo Radovljica. Nekateri beremo veliko, drugi malo manj, nekateri potrebujemo posebno spodbudo. Beremo vse po vrsti ali posamezni žanr, poezijo, priročnike, kuharice ... Tako zelo smo si različni. Vsi pa smo si edini: hočemo brati dobre knjige, se o njih pogovarjati, deliti mnenje. To in še marsikaj na srečanjih Bralnega kluba. Srečanja so namenjena osebam, ki jih zanimata branje in pogovor o prebranih knjigah. S srečanja spodbujamo razvijanje bralne kulture, zanimanje za novosti na knjižnem trgu, razvijanje kritičnega vrednotenja prebranih del in še marsikaj.

V sezoni 2014/2015 smo brali slovenske avtorje, 2015/2016 avstralsko literaturo, v sezoni 2016/2017 indijsko, v sezoni 2017/2018 italijansko, v sezoni 2018/2019 grško in v sezoni 2019/2020 knjige, ki se tako ali drugače poklonijo knjigi.

Začetek: oktober 2014. Bralnemu klubu, ki poteka ob sredah, se je v oktobru 2019 pridružil še Bralni klub, ki poteka ob torkih.

V 'FIGL' po film

Projekt promovira našo Filmsko in GLasbeno sobo, od tod poimenovanje: FIGL. Vsak mesec pripravimo razstavo, kjer izpostavimo eno filmsko tematiko, npr. mesec francoskih filmov, božičnih filmov, mesec pionirjev filma ... s pridruženno glasbo in spodbujamo izposoj: »Pričarajte si tematske filmske večere z zakladi iz naše sobe za film in glasbo ('FIGL'), ki je v prvem nadstropju radovljiške enote. Začetek: oktober 2020.

Bralni klub za starejše »**Narcise**«, ki potekata vsak tretji četrtek v mesecu v Knjižnici Lesce – vsaka skupina si izbere knjigo, knjižničarka jo predstavi in se o njej pogovarjajo.

V Domu Janka Benedika – **izposoja knjig oskrbovancem** enkrat tedensko (začetek januar 2014).

V Domu Janka Benedika – **Knjiga, moja prijateljica**: predstavitev knjige po izboru knjižničarke enkrat mesečno (začetek januar 2014).

Knjige na počitnicah

»Knjige na počitnicah« smo poimenovali ponudbo branja na malce drugačen način. Začeli smo avgusta 2005 na radovljiškem kopališču. Tako branje je bilo obiskovalcem kopališča v Radovljici tako všeč, da je konec poletja svoja vrata zaprl le letni bazen, knjige pa so še kar na počitnicah, le »preselile« so se v pokriti bazen.

V letu 2006 se je ponudba branja na malce drugačen način nadaljevala v Park hotelu na Bledu. Campu Šobec, Campu Danica v Bohinju in na »Grajskem kopališču« na Bledu.

V letu 2019 so bile knjige na počitnicah na naslednjih 20 lokacijah:

- Občina Radovljica – 8 lokacij: Kopališče Radovljica, Mladinski center Radovljica, CUDV Radovljica, Kamp Šobec, Kavarna kino, Vila Podvin, Life hostel Slovenia, Koča na Planinci;

- Občina Bled: 9 lokacij: Park hotel Bled, Camp Zaka, Grajsko kopališče Bled, Zdravstveni dom Bled, Triglavski narodni park Bled, Društvo upokojencev Bled, Kajušov tabor Ribno, Zveza taborniških društev Šaleške doline, Kulturni dom Bohinjska Bela in Hotelu Ribno;
- Občina Bohinj – 3 lokacije: Camp Danica, Hostel pod Voglom in koča Merjasec na Voglu.

V letu 2020 so bile knjige zaradi ukrepov NIJZ za preprečevanje širjenja koronavirusa na počitnicah le na eni lokaciji: Hotel Ribno. Ostale lokacije niso mogle zadostiti ukrepom: razkuževanje, karantena ...

Projekt smo predstavili na 16. evropski konferenci o branju, 19. - 22. julij 2009 v Bragi na Portugalskem (referat *Knjige na počitnicah/ Books on holidays*, s podnaslovom *Spodbujanje branja na drugačen način*), na 6. strokovnem srečanju Knjižnica – središče znanja in zabave, 16. in 17. september 2010 v Karlovcu; na seminarju slovenskega jezika in kulture za dvojezične učitelje iz avstrijske koroške, 1. oktobra 2010 v Radovljici ter na 2. Skandinavski konferenci v Talinu, Estonija, junij 2011.

Več na domači strani knjižnice www.rad.sik.si.

Knjigobežnica

Postavljeni sta dve knjigobežnici v Bohinjski Bistrici (Zoisov park in Cecconijev park).

Branje na daljavo

Projekt je namenjen bralni vzgoji in branju v slovenskem jeziku. Sodelujemo z Društvom Slovencev Republike Srbske »Triglav« Banja Luka in učiteljico dopolnilnega pouka slovenščine v Banja Luki, Slatini in Prijedoru. Omogočamo jim dostop do knjig in revij ter sodelovanja v bralni akciji spodbujanja branja Knjižnica – veselje zakladov. Le ta je namenjena tako odraslim kot otrokom. Zanje smo zbirali knjige in revije, ki smo jim jih izročili v Banja Luki novembra 2019, ko smo za osnovnošolce pripravili tudi predstavitev kamišibaja in delavnico. Na koncu šolskega leta (junij 2014 in od takrat vsako leto) tistim, ki so uspešno zaključili bralno akcijo Knjižnica – veselje zakladov, podelimo diplome, junija 2020 zaradi epidemije to žal ni bilo mogoče. Priznanja bodo učenci prejeli, ko bodo omogočena druženja. V jeseni 2016 se je pridružila še učiteljica dopolnilnega pouka slovenščine v Berlinu le v bralni akciji spodbujanja branja Branje na daljavo (zaradi oddaljenosti brez revij in knjig).

Pokukaj med vrstice

Pobegle besede

V sklopu akcije *Pokukaj med vrstice* s tokratnim naslovom *Pobegle besede* so se uporabniki ob 50. obletnici smrti pesnika Gustava Strniše julija in avgusta preizkusili v vračanju besed v verze njegovih pesmi (na letakih in na spletu). Obenem so se seznanili s primeri slovenske periodike za mladino in odrasle, kjer so umetnikova dela izhajala. Sodelujoči so bili nagrajeni z vrečko čaja.

Začetek: 2018: Skodelica kave (Ivan Cankar); 2019: Besede za pokušino (Valentin Vodnik), 2020: Pobegle besede (Gustav Strniša).

Lego robotika

Kdo ne pozna lego kock in koga ne mika, da bi vsaj enkrat v življenju pokukal v svet robotike. Pripravili smo delavnice za otroke, starejše od 8 let. Začetek: 2018.

Sobotne delavnice

Pripravili smo delavnice za otroke z različno tematiko: vesolje, okraševanje knjižnice, izdelovanje bralnega kazala ... Začetek: 2018.

Bibliopedagoške ure za vrtce, osnovne in srednje šole

Bibliopedagoške ure v knjižnici

Veseli smo vseh obiskov vrtcev in šol, kjer otrokom pokažemo knjižnico (opozorimo jih na čitalnico, uporabniške računalnike in neknjižno gradivo), posebej jih opozorimo, kje so knjige, ki so namenjene njim, kako z njimi, kako jih sami poiščemo, na koncu pa jim, vse do četrtega razreda, povemo pravljico (tudi večjim, če to želijo). In prav radi jo poslušajo. Poseben program imamo za višje razrede osnovne šole in srednješolce.

Bibliopedagoške ure v knjižnicah

- Lov za zakladom: otroci skozi igro spoznajo radovljiško knjižnico; predvidoma za učence od 1. do 3. razreda.
- Ročni internet: predvidoma za učence 3., 4. in 5. razredov. ROČNI internet je oblika BPU, pri kateri otroci iščejo odgovore na zanimiva vprašanja v enciklopedijah in leksikonih. Spoznajo, kako pomembna je abeceda gesel, iskanje gesla po prvi, drugi, tretji črki abecede. Čisto drugače, kot to naredi računalnik za nas. V 3. razredu iščemo odgovore v Veliki ilustrirani otroški enciklopediji. (npr. Kakšen tek je MARATON? ali Kdo je bil Charles DARWIN? Kako se je imenovala njegova ladja?,...) Za 4. in 5. razred so vprašanja težja, iščejo po različnih enciklopedijah iz priročne knjižnice, vedno jim damo tudi nekaj vprašanj o domačih krajih in ljudeh. (npr. Kdaj je rojena Milena ZUPANČIČ? Kako globoko je BLEJSKO jezero?...). Pripravimo delovne liste za 4 - 5 skupin v razredu, vprašanj je od 6 -10. Učenci delajo v skupinah, za uvod pa spoznajo našo knjižnico in pravila delovanja. Učimo jih skupinskega dela in sodelovanja, ker si skupina določi zapisnikarja, bralca vprašanj in iskalce odgovora.
- Blaž Kumerdej in domoznansko gradivo o Bledu: učenci spoznavajo življenje in delo razsvetljenca Blaža Kumerdeja, ki je bil rojen na Bledu; predstavimo jim tudi knjižnično gradivo o Bledu, ki ga hranimo na domoznanskih policah v knjižnici (predvidoma za učence 6. razredov).
- Rastem s knjigo: kaj vse knjižnica danes je in kaj vse ponuja, trajanje 2 šolski uri uri (90 minut), izvajamo samo v knjižnici v Radovljici, skupni projekt Ministrstva za kulturo in Ministrstva za šolstvo in šport (za 7. razred in 1. letnik srednjih šol – začetek za srednješolce je šol. Leto 2010/2011).

Bibliopedagoške ure v knjižnicah ali na šolah

Veseli smo, kadar nas povabijo v šole, v razrede. Tako smo pripravili naslednje bibliopedagoške ure za posamezne razrede (od 1. do 5. razreda):

- Knjižni junaki: igralna urica s knjigami (predvidoma za 1. razred, trajanje 45 minut). Učenci ob pravljici o deklici, ki je sovražila knjige, spoznajo, da je branje zelo zabavno. Nato jim razdelimo plišaste igrače in otroške knjige. Otroci povezujejo knjižne junake s knjigami.
- Slovenski knjižni junaki (za učence 1. razredov OŠ): otroci s pomočjo pravljice in oblačenja v kostume spoznajo 5 slovenskih knjižnih junakov (Muca Copatarica, Kekec, Kralj Matjaž, Zvezdica Zaspanka in Martin Krpan).
- Kako ravnamo s knjigo (predvidoma za 2. razred, trajanje 45 minut): učenci vidijo različne poškodovane knjige in dvd-je (strgane, pokracane, polite...); pogovarjamo se, kako se pravilno ravna s knjižničnim gradivom in pokažemo, kako v knjižnici popravljamo in zaščitimo knjige.
- Ljudske pravljice našega kraja so Kako je nastalo Blejsko jezero, Legenda o potopljenem zvonu, Babji zob... Pravljice jim povemo ob ilustracijah ali pa tudi ne. Učenci naredijo laboda iz papirja. BPU za 3. razred poteka v knjižnici ali na šoli.

- France Prešern – glede na zahtevnost oz. primernost za posamezne razrede:
  - Zdravljica (predvidoma za 1. in 2. razred, trajanje 45 minut),
  - Povodni mož (predvidoma za 1. in 2. razred ter za 3., 4. in 5. razred, trajanje 45 minut),
  - France Prešeren, ne jezi se! (namenjena je učencem 4. in 5, trajanje 45 minut)
France Prešeren, ne jezi se! je didaktična družabna igra, ki se uporablja pri bibliopedagoški uri.
- Pika Nogavička (predvidoma za 1. – 3. razred, trajanje 45 minut): učenci na kratko spoznajo življenje Astrid Lindgren, nato se knjižničarka napravi v Piko Nogavičko in otrokom pove eno od zgodbic, sledi igra ugibanja skritih predmetov (začetek 2007).
- Pravljica: glavne značilnosti, ljudske – umetne ... (predvidoma za 5. razred oz. po dogovoru glede na učni program, trajanje 90 minut).
- Trije prašički, Rdeča kapica, Čebela Adela, Potniki: pravljica v spremstvu lutk (za učence nižjih razredov osnovnih šol in vrtce, predvidoma do 4. razreda, trajanje 45 minut).
- Drugačnost daljne Kitajske: spodbujanje dialoga med kulturami, poudariti kulturno raznolikost kot vrednoto, prispevati k razumevanju različnih kultur, poudarja vlogo za strpnost ... (za vse učence OP, starejše skupine otrok iz vrtcev, trajanje 60 min.).

Bibliopedagoške ure v knjižnici Bohinjska Bistrica in knjižnici Srednja vas

Za učence od 1. do 4. razreda smo imeli samo v januarju in februarju:

- Imagidice: sestavljanje zgodbe s pomočjo kocke.
- Igre in igrače naših babic in dedkov: predstavitev starih iger in igrač.

Logična pošast

Na OŠ F. S. Finžgarja Lesce v sodelovanju s knjižnico A. T. Linhartaradovljica stremimo k razvijanju veščin logičnega mišljenja in veščin branja. Oboje je ključna spretnost sodobnega človeka in otroka. Cilj poskušamo doseči preko različnih razvedrilnih in problemskih nalog iz različnih področij (Logična pošast, Zbistrimo um, Mislice, Pokukaj med vrstice) na klasičen in bolj sodoben način. Tako učenci razvijajo tudi digitalne kompetence s spoznavanjem delovanja računalnika in njegovih komponent, reševanjem interaktivnih vaj in z uporabo pametne table. Velik pomen pripisujemo timske delu, medsebojni pomoči in socializaciji otrok. To je tudi vodilo istoimenskega krožka. Začetek: september 2020 (začetek šolskega leta 2020/2021).

Z nahrbtnikom v knjižnico

Tako smo poimenovali obliko sodelovanja z vzgojiteljicami oz. učiteljicami (in s tem tudi vrtci oz. šolami) – le te nam sporočijo, katero tematiko bodo v prihodnje obravnavale v vrtcu oz. šoli. V knjižnici pripravimo knjižnično gradivo na to temo. Vzgojiteljica oz. učiteljica skupaj z otroki pride po pripravljeno gradivo (pri tem tudi vrnejo že prej izposojeno gradivo), ga pregledajo in otroci ga odnesejo v posebnih nahrbtnikih. Vse tako izposojene knjige dobijo tudi dodatne predmetne oznake v katalogu, da je iskanje naslednjič lažje.

Zmoremo – čez ovire do oviranih; ozaveščanje polnočutnih otrok o slepih in slabovidnih

Udeleženci spoznajo svet slepih in slabovidnih. Z uporabo v knjižnici izdelanih didaktičnih pripomočkov lahko udeleženci uvidijo, kaj pomeni biti slep ali slaboviden. Namen delavnice je videče udeležence opremiti z nekaterimi spoznanji o slepih in slabovidnih ter jim ta svet približati na čim bolj preprost način. S poznavanjem sveta slepih in slabovidnih spodbujamo njihovo vključevanje in sprejemanje. Predstavljamo tudi slikanice in drugo gradivo za slepe in slabovidne. Spoznavna delavnica je namenjena starejšim skupinam vrtcev in učencem do

vključno 5. razreda osnovne šole. Začetek projekta: marec 2014. Več o projektu na: <http://www.rad.sik.si/zmoremo-cez-ovire-do-oviranih/>

Projekt je bil predstavljen na 19. evropski konferenci o branju in pismenosti v Celovcu v Avstriji – Literacy in the new landscape of communication julija 2015; na Kulturnem bazarju v Ljubljani marca 2015; na konferenci o branju v Dublinu na Irskem - Literacy Association of Ireland Cumann Litearthachta na hÉireann septembra 2015; na 17. nordijski konferenci o branju v Turkuju na Finskem avgusta 2016 in na 5. mednarodni konferenci o branju in pismenosti v Moskvi v Rusiji aprila 2017. Dvakrat zaporedoma pa je bil projekt predstavljen še zaposlenim v vrtcih na Gorenjskem, ki so se ga udeležili na 17. in 18. strokovno-družabnem srečanju v Radovljici, z naslovom: "Skupna je mladost" maja 2016 in 2017. V letu 2018 je bil projekt predstavljen na konferenci International conference of librarians Library for Education of Smart Society, Klaipeda, Litva. V mesecu oktobru 2018 je bil projekt izveden v OŠ Bohinj (za vse učence od 1.-9. razreda) – v sklopu Evropskega dneva jezikov. Gostovanje v Knjižnici Mirana Jarca Novo mesto, oktober 2018, Mednarodni dan bele palice z naslovom Kaj pa slepi in slabovidni? -obisk otrok iz vrtca in OŠ. Leta 2019 gostovanje v OŠ Poljane v Ljubljani, 1. razred – razred, ki ga obiskuje slepi deček; na seminarju Univerzalna dostopnost - TNP BLED Infocenter Triglavsko roža Bled aprila 2019: predstavitev projekta kot primer dobre prakse – aktivnosti/programi (za otroke). (glej vir: <https://www.tnp.si/sl/obiscite/koledar-dogodkov/seminar-univerzalna-dostopnost-accessibility-for-all/>); gostovanje v OŠ Pirniče, 1.a in 1.b razred marca 2020: na omenjeni šoli imajo slepo deklico, ki je v šolskem letu 2019/2020 obiskovala 4. razred, s projektom so učitelji želeli mlajšim otrokom približati svet slepih in slabovidnih, da bi slepo učenko Joano lažje razumeli.

Beremo s knjižničarko

Projekt Beremo s knjižničarko poteka že od šolskega leta 2005/06. Z njim smo želeli spodbuditi k branju nekatere učence OŠ Antona Janše šole s prilagojenim programom. Učenci vsak mesec doma preberejo določeno knjigo. Pri pouku slovenskega jezika se z učiteljico pogovorijo o vsebini, v knjižnici pa jim knjižničarka pripravi kviz in pogovor o knjigi. Projekt smo predstavili na: 33. kongresu Mednarodne zveze za mladinsko književnost (IBBY), v London 2012, z naslovom: Preseganje meja: prevodi in selitve; na 10. strokovnem posvetovanju Bralnega društva Slovenije: Tudi mi beremo, različni bralci z različnimi potrebami, v Ljubljani, septembra 2013; 18. evropski konferenci o branju Novi izzivi – nove pismenosti, v Jonkopingu na Švedskem avgusta 2013, Posvetu o lahkem branju (za osebe s posebnimi potrebami, ki težko berejo in razumejo navadna besedila), v Črni na Koroškem aprila 2013 in na posvetovanju Združenja bibliotekarskih društev Slovenije, v Laškem oktobra 2013.

Pravljичne ure za učence nižjih razredov OŠ A. Janše

Učenci v spremstvu učiteljev vsak mesec pridejo v knjižnico na pravljlično uro. Poleg tega sodelujejo pri reševanju nagradnega vprašanja.

Sodelovanje z vrtci

Posamezni vrtci obišejo knjižnico 1x mesečno v dopoldanskem času, pa tudi v času, ko je knjižnica sicer zaprta (jo po dogovoru odpremo) - naš cilj je, da otroci pridejo v knjižnico, si izposojajo knjige in doživijo knjižnico kot prijeten, prijazen prostor, kamor se in se bodo radi vračali. Tudi to je del spodbude branja.

Z nahrbtnikom v knjižnico, Pravljičnice v spremstvu lutk, igralne urice s knjigo, pravljlične urice, predavanja za starše o pomenu branja izvajamo tudi v vrtcih.

Vrtci in šole svoje igrice odigrajo tudi v knjižnici v okviru prireditev za otroke.

Predavanja za starše in vzgojitelje

Pripravili smo tudi posebna predavanja za starše, ki jih izvajamo na šolah in vrtcih.

O pomenu branja: na tem predavanju predstavimo, kako pomembno je branje, predlagamo tudi nekaj strategij, če otrok noče brati ...

Sodelovanje s CUDV Radovljica

V CUDV Matevža Langusa potekajo **Pravljične urice** od leta 2013, najprej z eno skupino, nato z dvema. V letu 2018 so potekale januarja in februarja, v letu 2019 sodelujejo 3 skupine, ki tudi obišejo knjižnico v Lescah 2x letno. V letu 2020 izvedena le 1 prireditev: sodelovanje na proslavi ob kulturnem prazniku.

Kvizi, superknjiga, križanke, zgibanke, nalepke ...

Mislice

Mladi bralci lahko rešujejo miselne uganke. Vsak mesec jih čaka nov izziv, ki ga najdejo v svoji knjižnici. Če ga uspešno rešijo, jih z malo sreče čaka presenečenje. Začetek oktober 2015.

Zbistrimo um

Ohranjanje in utrjevanje spomina je pomembno, da lahko upravljamo s časom, primerjamo preteklost s sedanostjo ter s pomočjo shranjenih informacij predvidevamo in načrtujemo prihodnost. Brez spominskih sposobnosti bi se na vsako situacijo odzvali tako, kot da jo doživljamo prvič. Tako smo pripravili vaje za krepitev uma. Miselne vaje so sestavljene iz iskalnic, aritmetičnih ugank, dopolnjevanj, rebusov, zavutih skrivalnic, številčno – črkovnih zank, sudokujev, križank in česa. Začetek: november 2016.

Zlate hruške

Zlata hruška je znak za kakovostne otroške in mladinske knjige, ki ga je uvedla Pionirska knjižnica pri Mestni knjižnici Ljubljana. V obilici knjižne produkcije je včasih težko izbrati knjigo, ki bo poleg bralnih užitkov prinašala tudi poučne, likovno zanimive, humorne, aktualne, življenjske, domišljajske in druge razsežnosti, ki pozitivno vplivajo na otroke in mladostnike, zato je znak Zlata hruška zelo dobrodošlo vodilo in pomoč otrokom, mladostnikom in staršem pri izbiri kakovostnih knjig. Začetek: september 2012.

Knjige nagrajenih slovenskih avtorjev - rumene nalepke

Številke nam govorijo, da naši bralci berejo bistveno več, kot je slovensko povprečje. V Knjižnici Antona Tomaža Linharta Radovljica je izposoja 20,57 v letu 2019 (v letu 2018 20,20; slovensko povprečje za leto 2018 je 11,28 izvodov na prebivalca, podatka za leto 2019 še ni) - zajeti so prebivalci občin Radovljica, Bled, Bohinj in Gorje). Ampak ni vse v količini, pomembna je tudi kakovost. In da bi se med knjigami lažje odločili za res kakovostne, smo z rumenimi nalepkami opremili knjige nagrajenih slovenskih avtorjev, na naši domači strani (www.rad.sik.si) pa smo dodali tudi seznam nagrad in nagrajencev. Natisnili smo tudi posebna bralna znamenja, da bi z njimi opozorili na te knjige naše bralce. Akcija poteka od leta 2007 dalje. Projekt je bil predstavljen na strokovnem posvetovanju Knjižnica po mojem okusu: primeri dobre prakse spodbujanja bralne kulture v slovenskih splošnih knjižnicah, 18. november 2010 v Grosupljem.

Bele vrane

Mednarodna mladinska knjižnica v Münchnu (Internationale Jugendbibliothek München) jeseni vsako leto izda katalog Bele vrane. Gre za izbor najboljših otroških in mladinskih knjig v svetovni produkciji. Lektorji izbirajo med recenzijskimi izvodi, ki jih pošiljajo založbe in knjižnice, vsako leto je izbranih 250 naslovov iz več kot 50 držav in 30 jezikov. Katalog je vsako leto predstavljen na Frankfurtškem in Bolonjskem knjižnem sejmu. V izbor se vsako leto uvrstijo tudi slovenske knjige. Gre za priporočilni seznam, ki izpostavlja kvalitetno otroško in mladinsko literaturo. Pripravili smo seznam slovenskih in v slovenščino prevedenih Belih vran. Vse knjige, ki jih hrani knjižnica, smo opremili z nalepkami, kar bo v veliko pomoč pri iskanju kvalitetne literature.

Zloženka **Eno pravljico? Neeeee, raje tri!!!** (razmišljanja o branju in še o čem)

Da bo odgovor na vprašanje, kako naj otroka spodbujamo k branju, lažji, smo v knjižnici pripravili dve zloženki. Ena je namenjena staršem, katerih otroci šele vstopajo v svet branja,

druga pa tistim staršem, ki se sprašujejo, kaj storiti, če otrok noče brati. Ena mogočih spodbud je tudi ta, da se otroci vključijo v aktivnosti za spodbujanje branja, ki potekajo v vrtcih, šolah, knjižnicah ... V Občini Radovljica, od marca 2006 dalje, zgibanke o branju priložijo k darilu, ki ga starši in otroci dobijo na sprejemu pri županu.

RAZNO

Srečanja

Knjižnica naj bi bila prijeten, svetel, prijazen, topel, družaben ... prostor, kamor bi obiskovalci radi zahajali, se pomudili malce dlje, kot je nujno potrebno, se pogovarjali, srečavali ... V **matični enoti v Radovljici** poteka pouk glasbene šole M. Kolar (ponedeljek in sredo).

Sodelovanje z drugimi inštitucijami (ki niso knjižnice, šole, vrtci, muzeji, kulturne ustanove):

- Društvo za varstvo okolja Bled: pripravljajo predavanja v Knjižnici Blaža Kumerdeja Bled.
- Ljudska univerza Radovljica:
  - Bralni klub - v okviru programa Medgeneracijskega centra poteka v radovljiški knjižnici;
  - v programu Medgeneracijskega centra Bled pripravljajo predavanja v Knjižnici Blaža Kumerdeja Bled.
- CUDV Matevža Langusa:
  - Sodelovanje na proslavi ob kulturnem prazniku v februarju 2020. e-poročilo Ana 25.1.2021.
- V sodelovanju z društvom HOSPIC smo pripravili: Hospickafe: to je druženje, na katerih se pogovarjamo o tematikah hospica: življenju in minevanju, rojstvu in smrti, vrednotah, sreči in nesreči, bolezni in zdravju. Hospicafeji potekajo v knjižnicah Bled, Lesce in Radovljica. V letu 2020 samo v radovljiški knjižnici.
- Zdravstveni dom Radovljica pripravlja predavanja na temo zdravja, od oktobra 2018 dalje.
- Zdravstveni dom Bohinjska Bistrica pripravlja predavanja na temo zdravja od oktobra 2019 dalje.
- Medgeneracijsko branje: v sodelovanju z Javno agencijo za knjigo, Bralno značko in osnovnimi šolami Lesce, Radovljica ter Gorje beremo izbrane knjige učitelji, učenci, starši in knjižničarji.
- Dom Janka Benedika Radovljica:
  - izposoja knjig oskrbovancem enkrat tedensko,
  - predstavitev knjige po izboru knjižničarke enkrat mesečno (Knjiga, moja prijateljica).
- V sodelovanju s Slovenskim društvom za terapijo s pomočjo psov Tačke pomagačke: Beremo s tačkami: R.E.A.D. Reading Education Assistance Dogs je program, ki pomaga otrokom izboljšati bralne in komunikacijske sposobnosti s pomočjo posebne metode: otrok bere psu; program je namenjen otrokom od 1. do 5. razreda; začetek: januar 2016; poteka v knjižnici v Radovljici (2019: od januarja do maja 2x mesečno, od junija dalje 1x mesečno) in v Bohinjski Bistrici (2019: 1x mesečno od januarja do junija). V letu 2020 je potekal le v radovljiški knjižnici 1x mesečno. Začetek: 2016 v radovljiški knjižnici in 2017 v bohinjski (do 2019).
- Pisano (Petra Arula):
  - Jogica za dojenčke: Vadba za dojenčke, ki jih mamice ob sproščujoči glasbi masirajo, delajo raztezne vaje in krepijo moč ter občutke zaznavanja telesa v prostoru; Jogica povezuje mamice s svojimi najmlajšimi, pa tudi s samimi seboj; vadbo za dojenčke vodi Petra Arula. (začetek 2016).

- Pravljična jogica za dojenčke: Otroci so naravni jogiji in tudi najbolj aktivni se radi umirijo. Dobesedno obožujejo dihalne vaje, petje oma, masažo, ki je prilagojena posebno njim, in jogijske vaje, ki jih skozi pravljico o živalih, vremenskih pojavih ali otroškem svetu izvajajo na teh uricah. Za zdravje in boljšo osredotočenost; (začetek 2016).
- Alenka Benedik, Inštitut za dojenje Rumina BKF preverila programe
  - Mama – mami: srečanje za mamice z dojenčki: vsako prvo in tretjo sredo v mesecu ob 10.00 (začetek: januar 2019).
- Rebecca Svetina, Američanka in učiteljica angleščine, ki z družino živi v Radovljici.
  - Angleške pravljice: Pravljična urica v angleškem jeziku, na kateri se otroci učijo novih besed , pesmic ... skupaj s starši. Namenjena je otrokom od 1. do 6. leta. (začetek januar 2019).
  - Angleščina za mamice in dojenčke: Ura pogovora v angleščini za mamice in dojenčke. Vsak mesec razpravljajo o drugačnih temah, raziskujejo kulturne razlike ... (začetek april 2019).
- Sodelovali smo pri projektu Nacionalni mesec skupnega branja, ki ga je organizirala Bralna značka Slovenije – ZPMS, začetek 2018.
- V sodelovanju z Društvom Radi pišemo z roko smo izvedli akcijo pisanja razglednic, voščilnic, pisem ... Začetek tedna pisanja z roko: 2018.

Božena Kolman Finžgar